

ՆՈՐ-ԱՐ

№ 139 ՏՄԵՐՈՒՄԵՐՈՒՄ 8ՄԻ Հարաթ 16 (Պոստոսի

1897

Հարաթ 16 (Պոստոսի ՏՄԵՐՈՒՄԵՐՈՒՄ 8ՄԻ № 139

Յարեկան 10 րոբի, վեց ամբը 6 րոբի, երեք ամբը 3 ր. 50 Կ.
ամբը 1 ր., հասով 5 Կ.
բաժանարգ գրում են թիֆլիսում միմյան խմբագրատանը:

Խմբագրութեան հասցեն 1. флеть. Редакция „Норъ-Даръ“
կամ Tiflis. R6daction „Nor-Dar“.

Խմբագրութեան բաց է ամեն օր (բացի առի օրերից) ժամը 9-ից
մինչև 3-ը: Տպագրութիւնների ընդունում են առանձին լուծուկներով
Տպագրութիւնների բաժան 2 Կ., քիւլոմետրի համար կրկնապատկել:

ՄԱՍՆԱԽՈՐ ԵՐԿՍԵՈՒ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ

ՕՐ. Ե. ՅՈՎՀԱՆ ԶԱՆԵԱՆԻ

Տեղափոխում է Մոզնի և Սաղոմալայ փողոցների անկիւնի
տունը № 13: Ընդունում են երկու սեռի մանուկներ և պատրաստում
Գեմալազի և Սաղոմալայի և այլ Պետական դպրոց-
(807) ներ մտնելու համար: 3-1

ԲՈՎԱՆԻՍՏԱՆԻՍՏԻՆ

Վերջին անգամը Գ. Պոստոսի:
Քրոնիկոս Լուսին:
Հոգեւոր աշխարհից:
Թիֆլիսի Երկուսն էր. — Ե.
բուստան:
Քաղաքական. — Ընդհարումները
Թուրք պարսկական սահմանի վրայ:
Անգլիա և Ալեքսանդր:
Խառն և Լուսին:
Հեռագրի ներ:
Թեր և դէմ:
Նոր-Գարի: պատմաբաններ:
Տեղական տուն:
Յայտարարութիւններ:

ՎԵՐՋԻՆ ԱՆՏԻՔԵՐԸ Կ. ՊՈՍՏՈՍԻ

«Ռուս. գործ.» ր հետագրում է.
Կ. ՊՈՍՏՈՍ, 13 օգոստոսի. — Սոյոր Լա-
յաթայում ձերբակալուած է մի կասկած-
ծելի հայ, որը ձերբակալման միջոցին
պառնում էր սպանել օստիկոսին: Սյո-
րանը մի փոքր իրարանցում ձգեց, որը,
սակայն, չուտով դադարեց:
Կ. ՊՈՍՏՈՍ, 14 օգոստոսի. — Երէկ երկու
հայտնիներ, որոնցից մէկը առաւարա-
տակ է, առսաց և ֆրանսիական գե-
պանատներին նամակներ յանձնեցին
Հնչակեան մասնաժողովի կողմից: Նը-
րանը այդտեղ և եթ ձերբակալուեցին:
Նամակների մէջ առում է, թէ այս օ-
րերս գեպանատներին յանձնուած յու-
շագիրը կեղծ է, թէ ոչ մի դաշնակցու-
թիւն գոյութիւն չունի, թէ Հնչակեան
վերջին օճիրներին մասնակից չէ, թէ
Հնչակեան մասնաժողովը մտադիր է
սպանել — Կիրազդուուն արեւոք ու-
ֆորմները:
Սյն լուրը, թէ մտադրութիւն կայ
առսաց և գերմանական գեպանատնե-
րի վրայ յարձակում գործելու, ճիշտ չէ:
Կ. ՊՈՍՏՈՍ, 9 օգոստոսի. — Օգոստոսի
20-ին (ն. տ.) Բոյուկ-Դերէի բլրի
ետեղ տեղի ունեցած պայթումը վերա-
գրում են ուսմբու հաւանական է, որ
դա փորձ էր միայն: Չոհեք չեն եղել:
Ձերբակալուած է մի քանի հայ. նրանց
մօտ թղթեր են գտնուած, բայց կարգը
չի խանգարուած:
Կ. ՊՈՍՏՈՍ, 8 օգոստոսի. — Երէկ և երէկ
չէ մէկէլ օրը բազմաթիւ հայեր են ձեր-
բակալուած: Երկուսը են իրում, թէ մի
զույց է ուսմբու սպանութիւն կատա-
րելու փորձերը մասնագետներին ա-
ռիւթ տան կոտորածի դիմելու: Քրան-
սիական գեպանը սուլթանի կողմից
իւր մօտ ուղարկուած պատուիրակի իդ
զէտ բէլին խորհուրդ տուեց նախագլու
չական Կանախտա միջոցներ ձեռք
առնել, որպէսզի կոտորած տեղի չու-
նենար, որը անկասկած ծանր բարդու-
թիւններ կարող է առաջացնել:
Կ. ՊՈՍՏՈՍ, 10 օգոստոսի. — Երէկ ան-
բուստանում խուզարկութիւնների
ժամանակ Գերայում օստիկանութիւնը
երկու ուսմբ գտաւ: Ձերբակալուած են
երկու հայեր, որոնք խոստովանեցին, թէ

իրենք պատկանում են այն խմբին, որը
մտածում էր յարձակում գործել ուս-
սաց և գերմանական գեպանատների
վրայ:
Կ. ՊՈՍՏՈՍ, 10 օգոստոսի. — Ինչպէս լուս-
ում է, սուլթանը մտադիր է իւր գա-
հակալութեան օրը, օգոստոսի 19-ին,
իրատէ հրատարակել ռեֆորմների մա-
սին, ընդհանուր ներում շնորհել երի-
տասարդ թուրքերին, թեթեւութիւններ
շնորհել մամուլին և այլն: Մահուան
պատժի դատապարտուած խմբագիր Մու-
րադ բէլը, որ 8 օր առաջ այստեղ
է վերադարձել, իւր թէ ռեֆորմների
խորհրդի նախագահ է նշանակուած: Սա-
կայն, կարծում են, որ ռեֆորմների մա-
սին իրատէ չի լինել և թէ Մուրադին
միայն խորհրդատուի պաշտօն կը տրուի
Նիլդը-Քեռլում:

Հետաքրքիր լրագրին հետագրումն

ԼՈՒՆՈՒՆ, 9 (21) օգոստոսի. — Կ. Պո-
ստոսի հարորդում են, որ քաղաքում գի-
շերները հայտն են պահպանում դիմու-
րները զօրքերի մասերից:
Միևնուրեք խորհրդի շինութեան
մէջ ուսմբ պայթեցնելու փորձ անող
մարդու անունը Օհանէս Միսակ(եան)
Սարգիս(եան) է. նա պնդում է, որ
առումը իրեն տուել է իրեն անձանթ
մի ինչ օր անձանթութիւն:
200 ձկնուաներ, որոնք մտադիր էին
անկարգութիւններ յարուցանել, ձեր-
բակալուած են:
Պետութեան պահակաւանները, որոնք
գտնուած էին գեպանների ամբարան-
ների մօտ, վերադարձել են Կ. Պոստո-
սի: Սկոտաբլի մօտ, օստիկանական պաշ-
տօնականները կամենում էին մտնել մի
տուն, որի բնակիչները նրանց կասկա-
ծելի էին թուում: Նրանց դիմաւորեցին
ատրանակներով արձակուած գնդակ-
ներով, այդ պատճառով նրանք ստի-
պուած էին դիմել գլխաւորական ոյժի
օգնութեանը: Նրանք ձերբակալել են 15
զինուած աղամարդ և երկու կին:

Ք Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

Գովկասի կառավարչապետ իշխան
Գալիքինը հրամայել է Լազարի գաւառի
պրիստա Սալիմէի և նրա թարգման
Բեչանեանի ու ձիւար Եօլլիի սպանման
գործը, համաձայն 1893 թ. սեպտեմ-
բերի 13-ի Բարձրագոյն կարգադրու-
թեան, վերցնել քէական դատարանի
հայեցողութիւնից և յանձնել զինուորա-
կան դատարանին: պատերազմի ժամա-
նակների օրէնքներով քննելու համար:
Թիֆլիսի քաղաքային արհեստա-
գիտական դպրոցին կից եղած Գրեկ
նորեայ կուրսերում պարապմունքները
սկսելու են սեպտեմբերի 7 ից, Դասա-
խօսութիւնների վրայ անկանալու է և

քիմիա, որը պիտի դասախօսեն պ. պ.
Սիրէկեան և Սունդուկեան:

Լուր է տարածուած թէ Անդրկաս-
պիան երկիրը մտադրութիւն կայ միաց-
նելու Թուրքաստանի շրջանի հետ, որի
կառավարութիւնը պիտի յանձնուի մի
ընդհանուր միջին տարիական երկրների
փոխարքայի:

Հետեւել ճարպիկ գողութիւնն է տե-
ղի ունեցել ներկայումս Թիֆլիսում.
Օգոստոսի 8-ին Պետական բանկի
Թիֆլիսի բաժանմունքը 50,000 րուբլի
պարունակող մի փակ և բանկի կնիքով
կնքած ծրար է ուղարկում Իդրիի գա-
ւառական գանձարանը, որ ստանալով
ծրարը, մէջ փողերի փոխաբէն գտնում
են հաւարակ թղթի կտորները. ծրարում-
բող է լինում և դարձեալ կնքած բան-
կի կնիքով. Այդ մասին անմիջապէս հե-
ռագիր են խփում Թիֆլիսի պատահ-
ագրատան կայարանին և Պետական
բանկի Թիֆլիսի բաժանմունքին: Այս
հեռագիրները ստացուելուց մի փոքր
ետոյ Պետական բանկի կառավարիչը
մի ծրար է ստանում Բաթումից, Երա-
րը բաց անելով, նրա մէջ գտնում են
այն լաթի կտորը, որի մէջ ծրարել
էին 50,000 րուբլին, և բանկի անուն
մի կեղծ քնիք: Այդ ապրկանների ճար-
պիկ գողը գրում էր բանկի կառավար-
չին, որ Օղեստայից նա կաղարկի և այն
զգեստները, որ հազած է եղել գողու-
թիւնը կատարելու ժամանակ:
Այս գործի առթիւ քննութիւն է
սկսած:

Թիֆլիսի ֆրանսիական գաղութը հե-
տեւայ ուղերձն է ուղարկել Պետերբուրգ
Ֆիլիքս Փորին.

«Պարոն նախագահ,
«Այս վայրկեանին, երբ Դուր առաջին
անգամ ոտք էր դնում Ռուսիայի մեծ
Գալարութեան հողի վրայ, երբ ձեզ ու
Ղուում են բարեկամ ազգի ուրախ ա-
ղագրակները, թոյլ տուէ՛ք և Թիֆլիսի
ֆրանսիական գաղութի արտայայ-
տել 2եղ իւրեղէկ 2եղ ունեցած համակ-
րութեան և զէպի հասարակապետութիւ-
նը ունեցած հպատակութեան հաստ-
տիքը:

«Փոխ այցելութեան գալով Նոցին
Մեծութիւններին, Դուք կատարում էք,
— մենք այդ գրեմքը, — միջազգային
քաղաքագրութեան մի պարտք, որ
թանկ է ձեր քրտի համար: Սակայն
այդ, բայց և այնպէս, բոլորը չէ. դուք
եկել էք միևնոյն ժամանակ աւելի
բարձր նպատակներով և նախագծերով
— աւելի ևս ամբացնելու, եթէ միմյան
կարելի է այդ, այն կապերը, որոնք
կապուեցան Գրեկտապեան և Տուրանեան
փառաւոր օրերին, Ֆրանսիան և Ռու-
սիան ոգեւորող գաղափարներն ու
տպաւորութիւններն աւելի ևս ընդ-
հանրացնելու, և այդպիսով ստեղծելու
երկրպագի խաղաղութեան անբախ-
տելի հիմունքներից մէկը:
«Այդ ազնիւ առաքելութիւնը, որին
ձգտում էք Դուք, ոչ ոք չէր կարող 2ե-
ղանից աւելի լաւ ի կատար ածել: Ա-
մենավառ ցանկութեամբ նուիրուած
ենք ձեզ այդ նպատակն ի կատար ա-
ծելու համար և հոգեկան ու վառ հայ-
րենասիրական բերկրանքով մենք ող-
ջուում ենք ձեր այս այցելութիւնը:
«Քող այս միասիրտ համակրութեան

ցանկութիւնները և արտայայտութիւն-
ները, որոնցով վերաբերում ենք ձեզ,
հաւատացնեն ձեզ մեր զգացմունքների
անկեղծութեան մասին:

Թիֆլիսի ֆրանսիական գաղութը իւր
հասարակապետութեան նախագահ Ֆի-
լիքս Փորի Ռուսիա ժամանելու օրը,
նրան բացի առանձին ուղերձից, ուղար-
կել է նաև հետեւեալ ողջոյնի հետագիրը.
«Թիֆլիսի ֆրանսիական գաղութը
յարգանքով ողջունում է ձեր հիւրընկալ
Ռուսիայի երկիրը ժամանելը, և խնդ-
րում է ձեզ ընդունել իւր զէպի 2եղ
ունեցած խորին համակրութեան հա-
ւատարմը:

Լրագրների ասելով, եկող տարւում
սկզբին Լուսաւորութեան միևնուրե-
թիւնը քննութեան պէտք է առնի ու
մասնային ամիսներում աշակերտական
ճանապարհորդութիւններ սարքելու ծը-
րագիրը:

Բազում կաղմակեղպուած հայոց
թատրոնական մասնաժողովը սոյն տա-
րուայ ներկայացումների համար դե-
րասաններ է հրաւիրում Կ. Պոստո-
սի: Այդ դերասանների հրաւիրում է
և յայտնի Մանկեանը:

«Գրեադ. Գրայն Թերթի ասելով յայտ-
նի երաժիշտ Զահաւեանը հոկտեմբեր
ամսի սկզբին համբարներ է տալու
Կովկասում:

Ռուսաց Թերթերից վերցնելով, մօտ
ժամանակներս յայտնել էինք, որ յայտ-
նի պրոֆեսոր Գոս բժիշկը հրաժարուել
էր մասնակցել Մոսկուայում ներկա
յում տեղի ունեցող բժիշկների մի
ջաղապին համագումար ժողովին և յետ
էր պահանջել իւր վճարած անդամակ-
ցական վճարը 10 րուբլին: Այժմ այդ
լուրը տարածող ռուս թերթերը հնչեց
իրենք հերքում են այդ: Դա մի չար
կատակ է եղել հնչակաւոր բժիշկ Թը-
նամիների կողմից:

Թիֆլիսի ոստիկանապետը պաշտօնա-
կատարի միջոցով, Գովկասի գլխաւոր-
տեսական ընկերութիւնը մօտերումս
ստացել է Զիբադայից 2 բրնձէ մեղրա-
յներ իրեն պատուաւոր վկայաթղթերով
հանդերձ: Այդ մեղրայները ուղարկուած
են, որպէս մրցանակներ, 1893 թուին
այդ քաղաքի միջազգային ցուցահա-
նդիւնի ուղարկած ժողովածուների հա-
մար:

Ներկայումս, մայրաքաղաքի թերթերի
ասելով, Պետերբուրգում են գտնում
պարսիկ առեւտրականներ, որոնք ամե-
նուրեք ժողովրդի հետաքրքրութիւնն
ըն շարժում: Այդ վաճառականներից
չառերը իրենց հետ բերել են վաճա-
ռելու մեծ քանակութեամբ փխուղներ:

Ներկայ տարւոյս առաջին կիսամեա-
կում Անդրկովկասեան երկրթուղու գա-
նաւոր մօտ է ընդամենն 10,930,852
րուբլ. Անցեալ տարի միևնոյն ժամանա-
կամիջոցում մօտը եղել էր ընդամենն
7,063,245 րուբլ.:

Մտտնելի վաղուց շտեմուած շոգիբից
յետոյ, մի փոքր եղանակ մեղմացել է և կար-
ծում էինք թէ շոգիբից էլ չենք նեղանալու:
Երէք օր է, որ Թիֆլիսում դարձեալ շոգ է:

ՄԵԶ ԳՐՈՒՄ ԵՆ

ՋՈՒՋՈՒՏ.— Ինչպէս յայտնի է մեր
թմի կարգադրիչ բարձ. Գարեգին
վարդապետ Սաթունեանը հրաժարա-
կան էր ներկայացրել Վեհափառ Կա-
թողիկոսին: Վեհափառ Կաթողիկոսը
ընդունելով այդ հրաժարականը հեռա-
գրով ամօրոյ 7-ին կարգադրում էր նրան,
որ գնայ Տաթև մի քանի օրով կարևոր
գործերի համար և այնտեղից մեկնի ու
էջմլածին: Հայր Սաթունեանը այսօր
ճանապարհուեց դէպի Տաթև: Ուղեկ-
ցում էին բազմաթիւ ձիւորներ և կառ-
քիւր մինչև Թթու յուրը: Հայր Սաթու-
նեանի հեռանալովն այսօր ոչ թէ միայն
շուշեցիք են զրկում մի անասանք ա-
ռաջնորդից, այլ ամբողջ Սրբախի թմու:
Հայր Գարեգին վարդապետ Սաթու-
նեանը կարճ միջոցում ժողովրդականու-
թիւն էր ստացել այնպէս, որ բոլորը
ցաւում են, որ նրա հրաժարականը
ընդունուել է: Հայր Սաթունեանի ձու-
շում կատարած գործերը յայտնի են.
նա 25 տարւայ փոշու տակից հանեց
Խանգալիիսեանի կտակը և իրաւորեց
հանգուցեալի բարի գործը: Այդ կտակի
դօրուծամբ եկեղեցական դպրոցի երեք
յարկանի շինութիւնը սկսեց և վերջաց-
եց: Ընծայարան՝ բաց արեց, եկեղե-
ցիները բարեգործեց, քարոզիչներ նշա-
նակեց թէ քաղաքում և թէ գիւղերում
ամեն կիրակի և առի օրերին քաղաքում
Հայր Սաթունեանը բաւական չհամա-
րելով գիւղերն ուղարկած քահանա-
ներին, ինքն անձամբ այցելում էր
գիւղերը և այնտեղի եկեղեցիները
բարեգործում: Վանքային կալուածների
համար, որոնք մինչև այսօր օգուտ չէին
տալիս, նշանակեց նոր կարգադրիչ, և
յոյս կայ, որ օգուտները աւելի մեծ
լինին:

Այստեղ գահազան լուրեր են տա-
րածուած. ոմանք ասում են, թէ Վեհ.
Կաթողիկոսը հայր Սաթունեանին կան-
չել է, որպէսզի եպիսկոպոս ձեռնադրի
և յետ ուղարկի: Պրքան ուրախալի կը
լինէր, եթէ ճիշտ լինէր այդ լուրը: Ոմանք
էլ ասում են, որ Եպիսկոպոս ձեռնադրու-
ելուց յետոյ Բաւարիէ է նշանակուելու: Իսկ
Այստեղի թմական առաջնորդը կրկին
կամ Սուրխաս-արքեպիսկոպոսը, կամ
Յուսիկ վարդապետը (նոր Նախիջևանի).
— Գիւղերից դարձեալ ցաւալի լուրեր
են գալիս աւագակութիւնների մասին:
Ամարասի վանքի վանահայր արժ. Վա-
հան վարդ. Գեղեզեանը, երէկ ամօրոյ
9 ին, գալով քաղաք, գաւառապետին
յանձնեց իւր ամօրոյ 7-ին բռնած մի
աւագակ մարդապաւն թուրք: Մէկին էլ
բռնել է Վարդապետի գիշերը և յանձ-
նել պրիստային: Հայր Վահան վա-
րդապետը գտնգտուել է, որ ամեն օր
ու գիշեր գողութիւն ու մարդապաւնու-
թիւն է լինում:

— Մեր նոր նահանգապետ եկաւ Ջուշի
այցելեց դպրոցները, թմական գաղա-
նոցը և հայր Սաթունեանին: Գ. Թաղէտ
Թամիրեանին շնորհակալութիւն յայտ-
նեց ջրանցքի համար: Մի ամբողջ օր
առաւօտից մինչև երեկոյ, ժամը 6-ը,
ժողովրդի և գիւղացիների գանգատնե-
րը լռեց: Հետեւեալ օրը գնաց Խան-
քեղու տանը, վերադարձաւ հետեւեալ
օրը և մեկնեց Դանձակ: Ինչպէս ասում
են, խոստացել է օգոստոսի 25-ին դար-
ձեալ գալ Ջուշի, — ինչ-ինչ գործեր քնն-
նելու համար: Գ. Նահանգապետը յայտ-

հեղ (1 Յես «Երգ-Դար» № 138.

